

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3267/2017. (X. 19.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria Pfv.V.20.540/2016/6. sorszámú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Az indítványozó (jogi képviselője: dr. Nemes Andrea ügyvéd, 2900 Komárom, Sport utca 2. szám) a Komáromi Járásbíróság útján alkotmányjogi panaszt terjesztett elő az Alkotmánybíróságnál.
- [2] Az indítványozó az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdésének d) pontja, valamint az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján azért nyújtott be alkotmányjogi panaszt, mert álláspontja szerint a Kúria Pfv.V.20.540/2016/6. sorszámú ítélete sérti az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben foglalt jogegyenlőségi szabályt és a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, az Alaptörvény XXVII. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított szabad mozgáshoz és a tartózkodási hely szabad megválasztásához fűződő alapvető jogot, az Alaptörvény E cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt Magyarország és az Európai Unió közjogi kapcsolatrendszerének alapjait meghatározó alkotmányos szabályokat, az Alaptörvény Q) cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt Magyarország nemzetközi elköteleződésével és a nemzetközi életben képviselt értékrendszerével összefüggő alkotmányjogi célokat és elvárásokat, illetve a nemzetközi és a magyar jog kapcsolatrendszerére vonatkozó alapvető szabályokat, valamint az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt Alaptörvény értelmezését segítő alkotmányjogi szabályokat. Az indítványozó ilyen okok alapján kezdeményezi a hivatkozott kúriai döntés, valamint az annak alapjául szolgáló alsóbb fokú bírói döntések alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését.
- [3] 1.1. Az alkotmányjogi panasz benyújtásának alapja kártérítés megfizetése érdekében indított polgári peres eljárás, amelyben a magyar állampolgárságú indítványozó felperesként szerepel. A perben első fokon eljáró Komáromi Járásbíróság ítéletében megállapított, majd a másodfokú eljárásban a Tatabányai Törvényszék ítéletében kiegészített és a peres eljárás során irányadó tényállás lényege szerint az indítványozó 2011 márciusában egy internetes portálon vásárolt repülőjegyet Budapest és Varadero, Kubai Köztársaság között frankfurti átszállással. A szállítást Frankfurtig a perben alperesként szereplő légitársaság, míg az azt követő Frankfurt és Varadero közötti útszakaszt egy másik légitársaság teljesítette. Az indítványozó és szlovák állampolgárságú párja 2011. május 8. napján beszállásra jelentkeztek a budapesti repülőtéren az alperes légitársaság személyzeténél. A légitársaság földi kiszolgáló személyzete az indítványozó beszállását megtagadta, mert nem rendelkezett a Kubai Köztársaság területére történő beutazáshoz szükséges turistakártyával. Az indítványozó szlovák állampolgárságú párja ugyanakkor elutazhatott, mert a légitársaság által használt adatbázis közlése szerint – mint utóbb kiderült tévesen – szlovák állampolgárok korlátozott idejű beutazásához nem szükséges ilyen jellegű kártya. Az indítványozó azok után követhette párját, hogy 2011. május 12. napján Bécsből induló varaderoi járatra repülőjegyet vásárolt (erről lásd: Komáromi Járásbíróság 2.P.20.442/2012/77. sorszámú ítéletének 1–4. oldalait, valamint a Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.100/2015/19. sorszámú ítéletének 6. oldalát). Az indítványozó vagyoni és nem vagyoni kár megfizetése érdekében indított keresetet az alperes légitársaság ellen. Kereseti kérelmének indokaként előadta, hogy a turistakártya nem tekinthető sem úti okmányoknak, sem pedig vízumnak, így az alperes légitársaság jogtalanul tagadta meg beszállását. Emellett az indítványozó többek között arra is hivatkozott, hogy megfosztották szabad mozgáshoz való jogától, mert az úgynevezett schengeni egyezmény értelmében legalább Frankfurtig el kellett volna szállítaniuk. Az elsőfokú bíróság az indítványozó keresetét elutasította. Ítéleti indokolása szerint az indítványozónak az utazási irodával kötött szerződése utal az alperes légitársaság általános szerződési feltételeire, amelyek kimondják, hogy az alperes légitársaságnak joga van megtagadni a beszállást, ha az utas nem rendelkezik a célországba történő belépéshez szükséges

okmányokkal. Az elsőfokú bíróság a felvett bizonyítást követően megállapította, hogy a turistakártya olyan okmány, amellyel a Kubai Köztársaságba tartóknak már a beutazást megelőzően rendelkezniük kell. Az elsőfokú bíróság ítéleti indokolásában végül rögzítette, a kereseti kérelemben felhívott schengeni egyezmény a megvásárolt repülőjegy egységességére figyelemmel nem ad lehetőséget arra, hogy az indítványozó kivonja magát az utazás megkezdéséhez szükséges jogszabályi és szerződéses kötelezettségek teljesítése alól (erről lásd: Komáromi Járásbíróság 2.P.20.442/2012/77. sorszámú ítéletének 7–16. oldalait).

- [4] Az indítványozó fellebbezésben támadta az elsőfokú bíróság ítéletét. Az indítványozó fellebbezésében a járásbíróság által megállapított ítéleti tényállás iratellenességét állította, illetve emellett vitatta a bíróság által levont jogi következtetés helytállóságát is. A másodfokon eljáró Tatabányai Törvényszék az elsőfokú bíróság döntését hatályában fenntartotta és ítéletének indokolásában kiemelte, hogy az alperes légitársaság üzletszabályzata egyértelmű a tekintetben, hogy valamennyi utasnak az utazás megkezdése előtt rendelkeznie kell a célországba történő belépéshez szükséges valamennyi úti okmánnyal (erről lásd: a Tatabányai Törvényszék 2.Pf.20.100/2015/19. sorszámú ítéletének 5–7. oldalait).
- [5] Az indítványozó az ügyben hozott jogerős bírói döntést felülvizsgálati kérelemmel támadta. Felülvizsgálati kérelmében az indítványozó ismételten az ítéleti tényállások iratellenességére, valamint az alsóbb fokú bíróságok téves jogi álláspontjára hivatkozott. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet részben annak törvényi kizártsága, részben pedig megalapozatlansága miatt utasította el, és egyidejűleg a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Döntésének indokai között kiemelte, hogy a célországba, jelen esetben Kubai Köztársaságba történő belépéshez szükséges okmányok beszerzése nem az alperesi légitársaság vagy a légitársaság jegyeit árusító utazásközvetítő, hanem az indítványozó feladata. Minden esetben az utas felelőssége, hogy előzetesen tájékozódjon a célállomásra történő beutazáshoz szükséges okmányokról és azokat kellő gondossággal eljárva az utazás megkezdését megelőzően beszerezze. Az alsóbb fokú bíróság döntéseire hasonlóan a Kúria hivatkozott a nemzetközi légi személyszállítás hatályos jogi szabályozására is, amelynek értelmében, ha az utas a nemzetközi határ átlépéséhez okmányokkal nem rendelkezik, vagy ezek szabálytalanok, akkor a légitársaság megtagadhatja a szerződés teljesítésének megkezdését. Az ebből eredő károkért pedig a légitársaság nem felel az utassal szemben. A Kúria ilyen indokok mentén utasította el az indítványozó felülvizsgálati kérelmét (erről lásd: Kúria Pfv.V.20.540/2016/6. sorszámú ítéletének 3–5. oldalait).
- [6] 1.2. Az indítványozó ezt követően terjesztett elő alkotmányjogi panaszt. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában előadottak szerint elsődlegesen azért kezdeményez eljárást az Alkotmánybíróság előtt, mert a perben eljáró bíróságok nem megfelelően állapították meg a tényállást, az indítványozó által benyújtott bizonyítékokat nem értékelték kellően és téves jogi álláspontra helyezkedtek. E körben az indítványozó általánosságban adja elő, hogy az eljáró bíróságok hiányosan tárták fel a tényállást és emellett vitatja a jogerős ítéleti tényállásban megállapított szerződéses jogviszonyokat. Az indítványozó peres eljárás során is előadott és az Alkotmánybíróság előtt megismételt álláspontja szerint az utazási iroda és nem az alperes általános szerződési feltételeit fogadta el a repülőjegy vásárlásakor. Az indítványozó szintén általánosságban és az Alaptörvény pontos rendelkezéseinek megjelölése nélkül vitatta az eljáró bíróságok turistakártyával, valamint a repülőjegy egységességével összefüggésben kialakított álláspontját. Panaszindítványában emellett azért hívja fel az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt jogegyenlőségi szabályt, illetve a hátrányos különbségtétel tilalmát, mert az alperes légitársaság földi kiszolgálójának munkatársa az indítványozó állampolgárságára tekintettel kérte el a turistakártyát és ennek hiánya miatt tagadta meg a beszállását. Az indítványozó ezt követően az Alaptörvény XXVII. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított jogot azért hívja fel, mert az eljáró bíróságok jogértelmezésével szemben, álláspontja szerint a repülőút első, Frankfurtig tartó szakaszának igénybevételéhez kizárólag személyazonosító igazolvány követelhető meg. Minthogy az alperes légitársaság ezen az útszakaszon is megkövetelte a Kubai Köztársaság területére történő beutazáshoz szükséges turistakártya felmutatását, így megsértette az indítványozó szabad mozgáshoz való jogát. Az indítványozó e körben nevezi meg az Alaptörvény E) cikk (1)–(3) bekezdéseiben, az Alaptörvény Q) cikk (1)–(3) bekezdéseiben, valamint az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt alkotmányjogi szabályokat is.
- [7] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenképp azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.

- [8] 3.1. Az Abtv. 27. § a) pontja, és ezzel összhangban az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontja úgy rendelkezik, hogy alkotmányjogi panasz kezdeményezésére olyan bírói döntéssel szemben van lehetőség, amely Alaptörvényben biztosított jogot sért, vagyis az Alkotmánybíróság következetes álláspontja szerint alkotmányjogi panaszt Alaptörvényben biztosított jog sérelmére lehet alapítani. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában felhívja az Alaptörvény E cikk (1)–(3) bekezdéseiben, az Alaptörvény Q) cikk (1)–(3) bekezdéseiben, valamint az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt alkotmányjogi szabályokat. Az Alaptörvény E cikk (1)–(3) bekezdéseiben foglalt szabályok Magyarország európai elköteleződésének, valamint az Európai Unióval való közjogi kapcsolatának alkotmányos alapjait jelöli ki {lásd például: 22/2012. (V. 11.) AB határozat, Indokolás [47]–[54], vagy 22/2016. (XII. 5.) AB határozat, Indokolás [53]}; míg az Alaptörvény Q) cikk (1)–(3) bekezdései Magyarország nemzetközi elköteleződésével és a nemzetközi életben képviselt értékrendszerével összefüggő általános alkotmányjogi célokat és elvárásokat, valamint a nemzetközi és a magyar jog kapcsolatrendszerére vonatkozó alapvető szabályokat határozzák meg {lásd például: 12/2013. (V. 24.) AB határozat, Indokolás [46]}. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata, hogy bár az Alaptörvényben biztosított alapvető jogok értelmének meghatározása során nem hagyhatja figyelmen kívül Magyarország által vállalt nemzetközi jogi kötelezettségeket {3212/2013. (XI. 18.) AB végzés, Indokolás [9] és 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [11]} az Alaptörvény E) és Q) cikkeiben foglalt alkotmányjogi szabályok nem tekinthetők Alaptörvényben biztosított jogoknak, így vélt sérelmükre alkotmányjogi panasz nem alapítható {lásd hasonlóan: 3076/2017. (IV. 28.) AB határozat, Indokolás [13]}.
- [9] Az Alaptörvény R) cikk (1)–(3) bekezdésében előírtak szerint az Alaptörvény Magyarország jogrendjének alapja, az Alaptörvény és a jogszabályok mindenkire kötelezők, illetve az Alaptörvény rendelkezéseit azok céljával, a benne foglalt Nemzeti hitvallással és történeti alkotmányunk vívmányaival összhangban kell értelmezni. Az Alaptörvény e szabályainak egyike sem Alaptörvényben biztosított jog, így ennek megfelelően vélt sérelmükre az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint alkotmányjogi panasz sem alapítható {elsőként lásd 3379/2012. (XII. 15.) AB végzés, Indokolás [6]; legutóbb megerősítette: 3026/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [9]}.
- [10] Ebből következően az alkotmányjogi panasz ezekben a részeiben nem felel meg a befogadhatóság Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) pontjában foglalt törvényi követelményének.
- [11] 3.2. Az Abtv. 52. § (1) bekezdésének előírása szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjai szerint az alkotmányjogi panasz akkor tartalmaz határozott kérelmet, ha bemutatja az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét, és egyértelmű indokolást ad elő arra nézve, hogy a bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény felhívott rendelkezéseivel. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az alkotmányjogi panasz az Alaptörvény XXVII. cikk (2) bekezdése tekintetében nem felel meg az indítvány határozottságára vonatkozó követelménynek. Az indítványozó ugyanis egyáltalán nem ad elő olyan alkotmányjogi érvelést, amelyből kitűnik, milyen kapcsolatban áll a támadott ítélet a felhívott alaptörvényi követelménnyel, miszerint valamennyi magyar állampolgárnak joga van ahhoz, hogy külföldi tartózkodásának ideje alatt Magyarország védelmét élvezze. Ebből következően az indítvány ebben a részben nem tartalmaz olyan indokolást, amelyből kitűnhetne, hogy a kifogásolt bírói döntés miért sérti a felhívott alaptörvényi szabályt, így nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban foglalt követelményeknek {elsőként lásd: 3183/2013. (X. 9.) AB végzés, Indokolás [23] és Indokolás [30]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [8]}.
- [12] 3.3. Az Abtv. 29. §-a az alkotmányjogi panasz befogadhatóságának feltételeként határozza meg, hogy az indítvány bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. Az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint a befogadhatóság e feltételei vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság minden esetben külön-külön vizsgálja {elsőként lásd: 3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [13] Az Alkotmánybíróság a befogadhatóság e törvényi feltételével összefüggésben elsőként arra emlékeztet, hogy az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}. Az Alkotmánybíróság ennek megfelelően a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben és az elfogadott nemzetközi emberi jogi egyezményekben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja {erről

lásd például: 8/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [55]]. Ennek megfelelően az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e, mint ahogy azt sem vizsgálja, hogy bíróságok jogértelmezése helyesen illeszkedik-e a jogági dogmatika általánosan elfogadott szabályaihoz {elsőként lásd: 3003/2012. (VI. 21.) AB végzés, Indokolás [4]; legutóbb megerősítette: 3137/2017. (VI. 8.) AB végzés, Indokolás [10]}.

- [14] Az indítványozó mind az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdéseiben biztosított jogegyenlőségi szabályra és hátrányos megkülönböztetés tilalmára, mind pedig az Alaptörvény XXVII. cikk (1) bekezdésében biztosított mozgás és tartózkodási hely szabad megválasztásának jogára az eljáró bíróságok jogértelmezésével és a tényállás megállapításával összefüggésben hivatkozik. Az indítványozó ismételten a peres eljárás során eljáró bíróságok jogértelmezését, így a beszállítás megtagadásának előfeltételeiről, illetve a repülőjegy egységességéről kialakított álláspontjának megalapozottságát vitatja. Az indítványozó szintén a bíróságok jogértelmezését és a tényállás megalapozottságát kifogásolja, amikor a szerződéses jogviszonyok bírósági megállapításának helytállóságát vonja kétségbe. Az Alkotmánybíróság előbbiekben felidézett következetes álláspontja értelmében az ítélező bíróság bizonyítékértékelési és jogértelmezési szabadságához tartozik, hogy a bizonyítékokat meggyőződése szerint mérlegelje és ezzel együtt jogági minősítésüket illetően szabadon alakíthassa ki jogi álláspontját, valamint ennek megfelelően saját maga dönthessen a tényállás megállapításáról. Az eljáró bíróság által elfogadott jogértelmezés és a bizonyítékok mérlegelésének illetően felülvizsgálatától pedig az Alkotmánybíróság mindaddig tartózkodik {legutóbbról lásd: 3027/2017. (II. 17.) AB végzés, Indokolás [15]}. Az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítványozó alkotmányjogi panaszának ebben a részében kellő pontossággal meghatározott alaptörvény-ellenességre nem hivatkozik, ehelyett a panasz a kifogásolt bírói döntés ismételt felülbírlatára irányul, amikor leginkább az utazási jogviszonyra irányadó jogszabályok helytelen, téves alkalmazását, illetve ezen kívül a tényállás feltártságának hiányosságait kifogásolja. Mindezek alapján az Alkotmánybíróság arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz nem ad elő olyan alaptörvény-ellenességet, amely érdemben befolyásolhatta a támadott bírói döntést. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszban felvetett kérdéseket nem értékelte alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdésekként sem.
- [15] 4. Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panasz befogadhatósági vizsgálatának eredményeként így arra a következtetésre jutott, hogy az alkotmányjogi panasz részben nem felel meg az Abtv. 27. § a) pontjában, részben az Abtv. 52. § (1b) bekezdés b) és e) pontjaiban, részben pedig az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek. Az Alkotmánybíróság ezért az alkotmányjogi panaszt az Ügyrend 30. § (2) bekezdés a) és h) pontjai alapján, figyelemmel az Abtv. 56. § (3) bekezdésében előírtakra is, visszautasította.

Budapest, 2017. október 10.

Dr. Czine Ágnes s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Horváth Attila s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/809/2017.

